

REGIONALT NETTVERK

Oppsummeringer - nasjonal og for alle regioner

NR. 2 | 2015

INTERVJUER ER GJENNOMFØRT I PERIODEN
20. APRIL - 12. MAI

NORGES BANK

OPPSUMMERING

ETTERSSPØRSEL, PRODUKSJON OG MARKEDSUTSIKTER

Produksjonsveksten har vært svak de siste 3 månedene. Veksten har avtatt fra januar, og vært lavere enn kontaktene ventet. Mange av kontaktene viste til fallende etterspørsel fra petroleumsrelaterte bedrifter, og flere pekte på at usikkerhet om den videre oljeprisutviklingen bidro til å dempe aktiviteten. Veksten har tiltatt litt i tradisjonelle industrinæring, særlig innen eksportindustrien. Husholdningsrettede næring rapporterte om stabil vekst. Samlet så kontaktene for seg fortsatt svak vekst fremover. Utsiktene var noe svakere enn i januar.

Kontaktene i *industrien* meldte om moderat vekst i produksjonen. Bedriftene i eksportindustrien har hatt den sterkeste veksten, og viste til bedret konkurransevne som følge av en svakere krone. Enkelte meldte også om vekst i etterspørselen fra det amerikanske markedet. Videre pekte flere bedrifter på at de var i ferd med å øke produksjonskapasiteten. Bedriftene i eksportindustrien så for seg at veksten ville tilta ytterligere fremover. I hjemmemarkedsindustrien var det særlig byggevareindustrien som rapporterte om økt vekst fra januar. Kontaktene i hjemmemarkedsindustrien ventet at veksttaket ville avta litt igjen det neste halve året.

Oljeleverandørene meldte om markert fall i produksjonen. Nedgangen har vært kraftigere enn kontaktene så for seg i januar. Produksjonen rettet mot hjemmemarkedet har falt mer enn den eksportrettede produksjonen. Bedriftene meldte særlig om fall innen leting, utbygging av nye felt, samt innen drift, vedlikehold og modifikasjon av eksisterende felt. Det ble også rapportert om lavere aktivitetsnivå innen bygging av offshorefartøy, vedlikehold av rigger og offshorerelaterte tjenester og utstyrproduksjon. Avtakende ordreserver bidro til forventninger om fortsatt markert fall i produksjonen de neste 6 månedene. Kontaktene vurderte vekstutsiktene som svakere enn i forrige runde.

I *bygg og anlegg* rapporterte kontaktene om moderat vekst de siste 3 månedene. Veksten har tiltatt litt fra januar, og har så langt vært sterkere enn ventet i forrige runde. Kontaktene meldte samlet om tiltakende vekst innen boligbygging, men påpekte at det var store regionale forskjeller. Det var fortsatt god vekst innen offentlige bygg- og anleggsprosjekter, men det ble vist til at utenlandske entreprenører stadig tar større markedsandeler. Det neste halvåret ventet kontaktene moderat vekst, og flere kontakter så for seg tiltakende vekst i boligbyggingen.

I *varehandelen* meldte kontaktene om fortsatt moderat vekst de siste 3 månedene. Veksten var litt sterkere enn ventet i januar, men kontaktene så for seg at veksten ville avta noe igjen de neste 6 månedene.

Kontaktene innen *tjenesteyting* meldte samlet om lite endringer i aktivitetsnivået de siste 3 månedene. Næringsrettede tjenesteytere rapporterte om noe fall i aktiviteten. Særlig hotell- og restaurantnæringen og bedrifter som leverer transport- og konsulent tjenester bidro til nedgangen. Flere av disse kontaktene forklarte nedgangen med at de nå merket ringvirkninger fra kostnadskuttene i oljesektoren. De næringsrettede tjenesteyterne ventet ytterligere fall i produksjonen det neste halve året. Bedriftene som leverer tjenester til husholdningene har hatt moderat vekst, og kontaktene ventet at veksten ville holde seg oppe fremover.

INVESTERINGER

Kontaktene planla denne runden svak vekst i investeringene de neste 12 månedene. Som i januar var det kontaktene i kommune- og sykehussektoren som planla den sterkeste veksten fremover. Oljeleverandørene planla markert fall i investeringsnivået, mens de øvrige næringene planla noe vekst i investeringene.

KAPASITETSUTNYTTING OG TILGANG PÅ ARBEIDSKRAFT

Andelen av kontaktbedrifter som svarte at de ville ha noen eller betydelige problemer med å møte en eventuell vekst i etterspørselen var 23 prosent, om lag som i forrige runde. Kapasitetsutnyttningen har avtatt litt i industrien. Blant oljeleverandører og i bygg og anlegg var kapasitetsutnyttningen på linje med nivået i januar.

I denne runden svarte 8 prosent av kontaktene at tilgangen på arbeidskraft var en begrensning for videre produksjonsvekst. Det er det laveste nivået siden seriens oppstart i 2005. I forrige runde var andelen 12 prosent. Tilgangen på arbeidskraft har særlig blitt lettere innen bygg og anlegg og kommune- og sykehussektoren. I de øvrige næringene ble det rapportert om fortsatt god tilgang på arbeidskraft.

SYSSELSETTING OG ARBEIDSMARKED

Syssetningen har falt litt de siste 3 månedene, og utviklingen har vært svakere enn kontaktene så for seg i januar. Innen oljeleverandørnæringen, industri og tjenesteyting meldte kontaktene om lavere sysselsettingsnivå. Nedgangen var sterkest hos oljeleverandørene. I bygg og anlegg var det marginal sysselsettingsvekst, mens de øvrige næringene har hatt uendret sysselsettingsnivå. Samlet ventet kontaktene videre nedgang i sysselsettingen de neste 3 månedene. Oljeleverandørene planla en betydelig reduksjon i sysselsettingen, mens kommune- og sykehussektoren planla en marginal nedgang. Bygg og anlegg så for seg noe vekst i sysselsettingen, mens de øvrige næringene ventet om lag uendret sysselsetting fremover.

KOSTNADER, PRISER OG LØNNSOMHET

Kontaktene anslo en årslønnsvekst i 2015 på om lag $2\frac{3}{4}$ prosent. Anslaget er nedjustert fra januar, da kontaktene så for seg en lønnsvekst på om lag 3 prosent i 2015. Kommune- og sykehussektoren hadde det høyeste anslaget med $3\frac{1}{4}$ prosent og oljeleverandørene det laveste anslaget på $2\frac{1}{4}$ prosent. De øvrige næringene anslo lønnsveksten til mellom $2\frac{1}{2}$ prosent og $2\frac{3}{4}$ prosent.

Prisveksten har vært lav de siste 12 månedene og var lite endret fra de to foregående rundene. Prisene steg mest innen varehandel og tjenesteyting mot næringslivet. Oljeleverandørene meldte om markert prisfall. Samlet ventet kontaktene nokså stabil prisvekst det neste året.

Kontaktene meldte samlet om reduserte driftsmarginer, mot en svak vekst i forrige runde.

REGION INNLAND

Regional oppsummering

Runde 2015–2

- Aktivitetsnivået i region Innland har steget moderat de siste 3 månedene. Den samlede veksten var litt sterkere enn i forrige runde og noe sterkere enn forventet i forrige runde. Forventningene indikerte lite endringer i veksten det neste halvåret.
- Det har vært svak produksjonsvekst i hjemmemarkedsindustrien og eksportindustrien. Fremover ventet kontaktene uendret veksttakt i hjemmemarkedsindustrien og tiltakende vekst i eksportindustrien.
- I bygg og anlegg har det vært svak økning i aktivitetsnivået. Fremover ventet kontaktene noe tiltakende vekst i aktiviteten.
- I varehandelen har omsetningsvolumet økt ganske markert. Kontaktene så for seg avdempet vekst fremover.
- I begge de tjenesteytende næringene har aktiviteten økt noe. Kontaktene ventet nullvekst mot næringslivet de neste 6 månedene og tiltakende vekst mot husholdningene.
- Samlet sett planla bedriftene markert vekst i investeringene og planene var i sum noe oppjustert fra forrige runde. Kontaktene i varehandelen og kommune- og sykehussektoren har oppjustert planene fra januar, mens planene i de øvrige næringene var lite endret.
- Andelen kontakter med kapasitetsproblemer ved økt etterspørsel har gått opp, og var på 25 prosent mot 21 prosent i forrige runde. Antall kontakter som oppga at tilgangen på arbeidskraft ville være begrensende for en eventuell økning av produksjonen falt fra 24 prosent til 20 prosent.
- Det har vært svak vekst i sysselsettingsnivået de siste 3 månedene, om lag som i forrige runde. Fremover ventet kontaktene nullvekst i sysselsettingen.
- Kontaktene anslo en årslønnsvekst for 2015 til om lag 3 prosent, noe lavere enn anslaget i januar.
- I sum har prisveksten vært moderat de siste 12 måneder. Prisveksten var omtrent lik i næringsrettet og i husholdningsrettet sektor. Samlet sett ventet kontaktene litt svakere prisvekst fremover.
- De siste 3 månedene har det vært noe bedring i bedriftenes lønnsomhet sammenlignet med samme periode i fjor.

REGION MIDT

Regional oppsummering

Runde 2015–2

- I region Midt har det samlet sett vært nullvekst i aktiviteten de siste 3 månedene, mot svak vekst i januar. Utviklingen var svakere enn forventet. Kontaktene forventet noe produksjonsvekst fremover.
- Industriproduksjonen økte moderat. Veksten hadde tiltatt fra forrige runde. Hjemmemarkeds- og eksportindustrien meldte om henholdsvis moderat og markert vekst. Fremover ventet hjemmemarkedsindustrien uendret vekst, mens eksportindustrien så for seg litt lavere vekst i produksjonsvolumene de neste 6 månedene.
- Oljeleverandørnæringen rapporterte om betydelig produksjonsfall. Fremover ventet kontaktene at fallet vil avta noe.
- I bygg og anlegg meldte kontaktene om nullvekst. I forrige runde meldte næringen om moderat fall. Kontaktene forventet moderat vekst fremover.
- I varehandelen rapporterte kontaktene, som i forrige runde, om svak vekst i omsetningsvolumet. Fremover ventet kontaktene fortsatt svak vekst.
- Både nærings- og husholdningsrettet tjenesteyting meldte om stabilt aktivitetsnivå. Sammenliknet med forrige runde hadde veksten avtatt i begge de tjenesteytende næringene. Kontaktene så for seg fortsatt uendret aktivitetsnivå det neste halvåret.
- Kontaktene planla samlet sett et stabilt investeringsnivå fremover. Investeringsplanene var redusert fra forrige runde hvor det ble ventet en moderat vekst. Kontaktene i oljeleverandørnæringen og tjenesteyting har nedjustert sine forventninger, mens forventningene i øvrige næringer var uendret fra forrige runde.
- Andelen kontakter med kapasitetsbegrensninger var 27 prosent i denne runden, mot 23 prosent forrige runde. Andelen som svarte at tilgangen på arbeidskraft var en begrensende faktor avtok fra 21 prosent forrige runde til 9 prosent denne runden.
- Kontaktene meldte om lite endringer i sysselsettingsnivået samlet sett, mot et svakt fall i forrige runde. Utviklingen var noe svakere enn ventet. Samlet ventet kontaktene lite endringer i sysselsettingsnivået fremover.
- Samlet anslo kontaktene en lønnsvekst i 2015 på litt under 3 prosent. Alle næringene hadde nedjustert anslagene fra forrige runde.
- Prisene har økt moderat de siste 12 månedene. Veksten var noe lavere enn anslaget forrige runde. Kontaktene venter samlet svakt tiltakende vekst fremover.
- Bedriftene rapporterte om noe fall i driftsmarginene de siste 3 månedene sammenlignet med samme periode i fjor. Utviklingen i lønnsomhet var svakere enn i forrige runde.

REGION NORD

Regional oppsummering

Runde 2015-2

- De siste 3 månedene har det vært moderat vekst i aktivitetsnivået i region Nord. Kontaktene ventet fortsatt moderat vekst det neste halvåret.
- I industrien har det vært moderat vekst i aktiviteten, mot ganske markert vekst i forrige runde. Industrien ventet noe sterkere vekst fremover, drevet av forventninger om tiltakende vekst i hjemmemarkedsindustrien.
- Oljeleverandørene rapporterte om ganske markert fall i produksjonen, men så for seg svak vekst de neste 6 månedene.
- I bygg og anlegg har det vært markert vekst i aktiviteten de siste 3 månedene, litt sterkere enn i januar. Fremover ventet kontaktene litt avdempet vekst.
- I varehandelen har det vært moderat vekst i aktiviteten. Veksten var uendret sammenlignet med januar. Bedriftene ventet svak vekst det kommende halvåret.
- I tjenesteyting meldte kontaktene om moderat vekst i aktiviteten. Veksten har vært noe sterkere mot næringslivet enn mot husholdningene. Tjenesteyterne ventet uendret vekst fremover.
- Samlet ventet kontaktene moderat vekst i investeringene kommende 12 måneder, mot nullvekst i januar. Varehandel, tjenesteytende sektor og offentlig sektor planla vekst, mens industri og oljeleverandørnæringen ventet fall i investeringene.
- Andelen kontakter som svarte at de har problemer med kapasiteten er 32 prosent, mot 35 prosent i januar. Kapasitetspresset har avtatt for industrien, mens det har økt i bygg og anlegg. Andelen som oppga at tilgangen på arbeidskraft var begrensende falt fra 31 prosent til 24 prosent.
- Sysselsettingsnivået var uendret siste 3 måneder, som ventet i januar. Bygg og anlegg rapporterte om god vekst i sysselsettingen, mens industrien meldte om moderat fall. De øvrige næringene har hatt nullvekst. Kontaktene ventet noe vekst de neste 3 månedene.
- Samlet anslag for lønnsveksten i 2015 var i overkant av 2¾ prosent. Dette er noe lavere enn anslaget gitt i januar. Nedjusteringen kom fra tjenesteyting og varehandel.
- Kontaktene meldte samlet om moderat vekst i prisene de siste 12 måneder, i tråd med rapporteringen i januar. Fremover ventes noe avtagende prisvekst.
- Samlet rapporterte bedriftene om moderat vekst i lønnsomheten sammenlignet med samme periode i fjor. Det var om lag som i januar.

REGION NORDVEST

Regional oppsummering

Runde 2015-2

- De 3 siste månedene har det samlet sett vært nullvekst i aktivitetsnivået i Nordvest og bedriftene så for seg fortsatt lite endringer i aktivitetsnivået fremover.
- Eksportindustrien meldte om svak vekst, mens hjemmemarkedsindustrien rapporterte om nullvekst. Det neste halvåret ventet kontaktene uendret aktivitetsnivå i begge industrinæringene.
- Oljeleverandørene rapporterte om moderat fall i produksjonen, men så for seg noe mindre fall de neste 6 månedene.
- Bygg og anlegg rapporterte om noe vekst, mot nullvekst i forrige runde. Utviklingen var i tråd med forventningene i januar og bedriftene så for seg fortsatt noe vekst fremover.
- Varehandelen meldte om svak vekst, en avdemping fra januar. Kontaktene ventet fortsatt svak vekst neste 6 måneder.
- Tjenesteyting mot næringslivet meldte om uendret aktivitetsnivå, mens tjenesteyting mot husholdningene har hatt litt vekst. Kontaktene ventet uendret vekst det neste halvåret.
- Samlet planla kontaktene et svakt fall i investeringene de neste 12 månedene, en nedjustering av planene i forrige runde. Oljeleverandørene ventet lavere investeringsnivå, mens de øvrige næringene planla stabilt investeringsnivå.
- Kontaktene meldte om lite endringer i kapasitetsutnyttningen fra forrige runde og 22 prosent av kontaktene oppga at ville hatt problemer med å møte vekst i etterspørselen. I denne runden meldte 5 prosent av bedriftene at de hadde problemer med å skaffe kvalifisert arbeidskraft, ned fra 19 prosent i forrige runde.
- Det har vært nullvekst i sysselsettingen de siste 3 månedene. Oljeleverandørene meldte om fall i sysselsettingen, mens bygg og anlegg rapporterte om vekst. De øvrige næringene oppga uendret sysselsettingsnivå. For de neste 3 månedene forventet næringene samlet sett fortsatt nullvekst i sysselsettingen.
- Kontaktene anslo årslønnsveksten for 2015 til i underkant av 3 prosent, litt lavere enn anslått i forrige runde.
- Samlet sett ble det meldt om svakprisvekst siste 12 måneder, noe lavere enn i forrige runde. For de neste 12 månedene ventet et flertall av kontaktene lavere prisvekst.
- Sammenlignet med samme periode i fjor meldte næringene samlet om et moderat fall i lønnsomheten siste 3 måneder.

REGION SØR

Regional oppsummering

Runde 2015-2

- Samlet sett har det vært moderat vekst i aktiviteten i region Sør de siste 3 månedene. Veksten har tiltatt fra forrige runde, og var litt sterkere enn forventningene i januar. Samlet sett ventet kontaktene fortsatt moderat vekst de neste 6 månedene.
- Hjemmemarkedsindustrien rapporterte om god aktivitetsvekst mot svak vekst i forrige runde. Eksportindustrien meldte om ganske markert vekst, en bedring fra og forrige runde hvor kontaktene rapporterte om moderat fall i produksjonen. Hjemmemarkedsindustrien ventet avtagende vekst det neste halve året, mens eksportindustrien så for seg tiltagende vekst fremover.
- Bygg og anlegg rapporterte om svakt aktivitetsfall, mot markert nedgang i forrige runde. Kontaktene ventet svak vekst de neste 6 månedene.
- Varehandelen rapporterte samlet sett om noe vekst i omsetningsvolumet de 3 siste månedene. Dette var svakere enn i forrige runde og svakere enn ventet. Bedriftene så for seg litt tiltakende vekst fremover.
- Tjenesteyting mot næringslivet meldte om markert aktivitetsvekst, om lag som i forrige runde. I tjenesteyting mot husholdningene var veksten moderat, som i januar. Det neste halvåret ventet kontaktene ventet litt lavere vekst mot næringslivet og uendret vekst mot husholdningene.
- Samlet planla kontaktene moderat investeringsvekst de neste 12 månedene. Dette var noe høyere enn i forrige runde. Kontaktene i industrien og i kommune- og sykehussektoren planla markert vekst, mens bedriftene i oljeleverandørnæringen og varehandelen planla lavere investeringsnivå. Tjenesteyterne så for seg lite endringer.
- Andelen kontakter som meldte om problemer med kapasiteten har økt fra 8 prosent i januar til 18 prosent i denne runden. Om lag 3 prosent av kontaktene oppga at tilgangen på arbeidskraft begrenset produksjonsveksten, mot 0 prosent i forrige runde.
- Det ble i denne runden meldt om moderat fall i sysselsettingen de siste 3 månedene. I forrige runde rapporterte kontaktene om nullvekst. Kontaktene i oljeleverandørnæringen, bygg og anlegg og tjenesteyting rapporterte om lavere sysselsettingsnivå og de øvrige næringene oppga nullvekst. Samlet sett så bedriftene for seg svak vekst fremover.
- Samlet anslo kontaktene en lønnsvekst for 2015 på 2¾ prosent. Dette var i tråd med anslaget i forrige runde.
- Kontaktene meldte om en moderat prisøkning de siste 12 månedene. Veksten har avtatt noe fra forrige runde. Bedriftene ventet svakt tiltagende vekst de neste 12 månedene.
- Kontaktene rapporterte denne runden samlet sett om et moderat fall i driftsmarginene siste 3 måneder sammenlignet med samme periode året før.

REGION SØRVEST

Regional oppsummering

Runde 2015-2

- De siste 3 månedene har aktiviteten falt noe samlet sett. Nedgangen var større enn ventet i januar og bedriftene så for seg fortsatt redusert aktivitetsnivå de neste 6 månedene.
- Kontaktene i begge industrinæringene meldte om svak vekst, men veksten i hjemmemarkedsindustrien har vært sterkere enn ventet. Kontaktene ventet uendret vekst fremover.
- Oljeleverandørene rapporterte om markert fall i aktiviteten. Fallet har tiltatt fra januar og bedriftene så for seg sterkere nedgang det neste halve året.
- Kontaktene i bygg og anlegg rapporterte om noe fall i produksjonen siste 3 måneder, dette var noe svakere enn ventet. Bedriftene så for seg fortsatt noe fall fremover.
- I varehandelen var det svak vekst siste 3 måneder, om lag som i januar. Kontaktene ventet nullvekst de neste 6 månedene.
- Innen tjenesteyting mot næringslivet ble det meldt om et moderat fall i produksjonen, mot svak vekst i forrige runde. Tjenesteyterne mot husholdningene rapporterte fortsatt om noe vekst. Tjenesteyterne så for seg uendret vekst fremover.
- Samlet planla kontaktene litt lavere investeringsnivå de neste 12 måneder. Dette var lavere enn i forrige runde. Det var kun kommune- og sykehussektoren som så for seg økt investeringsnivå fremover og oljeleverandørene og tjenesteyterne planla fallende investeringsnivå.
- Andelen kontakter som meldte om kapasitetsproblemer falt til 20 prosent fra 24 prosent i forrige runde. Av kontaktene oppga 10 prosent problemer med tilgang på arbeidskraft, mot 12 prosent i forrige runde.
- Samlet ble det meldt om moderat fall i sysselsettingen siste 3 måneder. Ingen næringer har økt i sysselsettingen og oljeleverandørene og bygg og anlegg har redusert sysselsettingen. Kontaktene ventet fortsatt moderat fall fremover.
- Kontaktene ventet samlet sett en årslønnsvekst for 2015 på litt under 2 ¾ prosent, noe lavere enn anslaget i forrige runde.
- Det ble samlet sett meldt om svakt prisfall siste 12 måneder, om lag som i januar. Fremover ventet kontaktene tiltagende fall i prisene.
- Kontaktene meldte samlet sett om litt lavere marginer siste 3 måneder i forhold til samme periode året før.

REGION ØST

Regional oppsummering

Runde 2015–2

- Produksjonen i region Øst har økt marginalt og veksten har avtatt fra januar. Fremover ventet bedriftene lite endringer i produksjonsveksten.
- Industriproduksjonen økte ganske moderat og veksten var samlet litt svakere enn i januar. Hjemmemarkedsindustrien meldte om svak vekst, mens eksportindustrien rapporterte om ganske god produksjonsvekst. Begge industrinæringene ventet stabil veksttakt de kommende 6 månedene.
- Oljeleverandørene rapporterte at produksjonsvolumet har avtatt betydelig, som i januar. Oljeleverandørene ventet fortsatt betydelig produksjonsfall det neste halvåret.
- I bygg og anlegg meldte kontaktene om ganske markert vekst i produksjonen. Det var om lag som i januar og på linje med forventningene. Fremover ventet kontaktene litt høyere vekst.
- I varehandelen rapporterte kontaktene om moderat vekst i omsetningsvolumet, som i forrige runde. Fremover ventet kontaktene avtakende veksttakt.
- Tjenesteyterne meldte samlet sett om lite endringer i aktivitetsnivået. Næringsrettede tjenesteytere rapporterte om noe nedgang i aktiviteten, og utviklingen var svakere enn i januar. Husholdningsrettede tjenesteytere meldte om fortsatt moderat vekst. Fremover ventet kontaktene uendret vekst i begge de tjenesteytende næringene.
- Kontaktene planla samlet sett noe vekst i investeringsnivået fremover, og planene var lite endret fra forrige runde. Kontaktene i industri, varehandel og tjenesteyting så for seg økt investeringsnivået, mens oljeleverandørene og kontaktene i kommune- og sykehussektoren planla lavere nivå.
- Andelen kontakter med kapasitetsbegrensninger var 23 prosent i denne runden, ned fra 27 prosent i januar. Andelen som svarte at tilgangen på arbeidskraft var en begrensende faktor avtok fra 6 prosent i januar til 4 prosent i denne runden.
- Sysselsettingen har samlet sett falt moderat de siste 3 månedene. Utviklingen var svakere enn i forrige runde og svakere enn ventet. Fremover ventet bedriftene fortsatt moderat nedgang i sysselsettingen.
- Samlet anslo kontaktene en lønnsvekst i 2015 på om lag 2¾ prosent. Anslaget for 2015 var noe lavere enn i forrige runde.
- Prisene har økt moderat de siste 12 månedene. Den rapporterte prisveksten har endret seg lite fra januar. En overvekt av kontaktene ventet at prisveksten vil avta fremover.
- Bedriftene meldte at driftsmarginene har avtatt sammenlignet med samme periode i fjor. Utviklingen i lønnsomheten var svekket fra forrige runde.